

12. Інтерв'ю з членом церкви ХВЕ "Христос – єдина надія" Гергертом О.В. Записане Савчук Т.Г. 20.11.2008 р.
13. Проведення занять "Уроки життя" в інтернатах // www.agapeua.com.
14. Інтерв'ю з членом церкви ХВЕ "Христос – єдина надія", директором недільних шкіл ХВЕ Запорізької області Цимбалюк Н.В. Записане Савчук Т.Г. 17.11.2008 р.
15. Мокієнко М.М. Пізній протестантизм в Україні: інституційний та суспільно-політичний аспекти (1991–2004 рр.): дис. ...канд. іст. наук : 07.00.01. – Запоріжжя, 2007.
16. Статут благодійного фонду "Соняшний палац". 01.02.2002 р. // Архів церкви "Христос – єдина надія", 2002.

Summary

The article characterized the charity activities of the Pentecostals in Zaporishya region in the end of XX – the beginning of XXI centuries. It was establish that charity of the Pentecostals was one of the basic form of the Evangelism. There was establish that charity activities became a response of the church on the problems of modern society as catastrophically environment pollution, increase number of orphans, poverty, erasure of morality values.

В. В. Мороко

ПАРТІЙНО-ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ НА ТЛІ ВИБОРЧИХ КАМПАНІЙ 2004–2006 РР.

„Демократія означає не що інше як управління народом за допомогою народу і для народу”, – зазначав М. Бакунін [1, с. 14]. Певно, згодні з ним і українські політики, бо зафіксували ж у Конституції країни, що єдиним джерелом влади є народ. Проте ні клас, ні, тим паче, націю в урядове крісло не посадиш. Для цього в демократичному суспільстві існують вибори в представницькі органи і політичні партії. Останні, і згідно вітчизняному законодавству, і у визначеннях науковців, є в першу чергу об'єднаннями громадян. Тому саме на регіональному рівні в низових ланках партій проявляються всі притаманні тій чи іншій політичній силі риси. Наскільки вона впливова в суспільстві, або ж (що більш важливо для країни, яка декларує демократичний шлях розвитку) наскільки їй вдається залучити громадян до власної роботи.

Дослідження розвитку та діяльності партій в Запорізькому краї не є *tabula rasa* вітчизняної науки. У різні періоди і під різним кутом до неї звертались місцеві науковці. Так, у кандидатській дисертації Г. Саміло на матеріалах Запорізького регіону проведено порівняння двох історичних періодів, під час яких відбувалося формування багатопартійності в країні, а саме: наприкінці XIX – на початку XX ст. та наприкінці XX ст. [2]. Тему перших кроків регіональних осередків партій та самостійницького транзиту партійно-господарської номенклатури краю розглядав Ф. Турченко [3; 4].

Разом з тим слід зазначити, що непублічність внутріпартійного життя, відсутність традиції надання партіями доступу дослідникам до власних архівів мінімізує кількість таких досліджень. Частіше регіональні осередки партій вивчаються в контексті розвитку тієї чи іншої партії в цілому. Такий підхід робить заручниками часто однобоких теорій цілі регіони. Так, у дослідженнях фахівців Центру Разумкова Запоріжжя відноситься до регіону, в якому провідну роль відіграють партії російсько-радянського ґатунку. Тобто ідеологічно спрямовані партії та такі, що поклали в основу програм виключно турботу про захист національних, культурних, релігійних інтересів представників „радянського субетносу”, що домінує в регіоні. До таких висновків, аналізуючи регіональну політичну палітру, вони приходять і в 2001, і в 2004, і, відповідно в 2005 та 2006 рр. [5; 6; 7; 8]. Нав'язується думка про можливість успішного існування в краї лише асоціацій на кшталт КПУ, СПУ, ПСПУ, СДПУ(О).

На перший погляд це відповідає дійсності. Результати виборчих кампаній 1998, 2002 рр. доводили підтримку саме таких політичних сил. А те, що провладний виборчий блок „За єдину Україну!” посів третє місце, отримавши підтримку 79 561 виборця [9] та пропустивши вперед КПУ, СДПУ, зайвий раз підтверджувало думку про історичну приреченість регіону бути частиною „червоного поясу”. Тим більше, що сумарно лівих підтримало 495 332 виборці, або на 522% більше, ніж владний квартет „За Єду!”.

Однак одразу постає питання: чому ж у 2006 р. і КПУ, і СПУ, і ПСПУ зазнали значних електоральних втрат, а СДПУ(О) взагалі програла саме в період виборів на пропорційній основі, де виключно партіям відведена провідна роль. Очевидно, з'явилася інша політична сила, яка і витиснула „старих” лівих. У свою чергу регіональна партійна система мала бути розвинутою

настільки, що лише за чотири роки (з 2002 по 2006) мешканці області змогли змінити партійного фаворита. Але для цього, принаймні в демократичному суспільстві, має бути вибір. Іншими словами, кількість партій повинна бути більшою за вже названі чотири.

Дійсно, у Запоріжжі з цим проблем немає. У 2004 р. в області було зареєстровано 90 місцевих осередків партій, у 2005 – 110, у 2006, – 121. Не була проблемою для місцевих партійних сил і чисельність. Навіть беручи до уваги лише партії, що не робили таємниці з власної чисельності, у 2004 р. 18 організацій мали у своїх лавах 80 136 осіб, а в 2006 р. 21 партія декларувала кількість у 250 540. Збільшення на 212%. А по окремим партіям від 50 до 2531% (таблиця 1).

Таблиця 1

Чисельність обласних організацій політичних партій (2004–2006 рр.)

№	Обласні організації	Станом на 01.01.2004	Станом на 01.03.2006	у %
1	СДПУ(о)	26100	25 000	-4,2
2	ПРУ	20100	30 280	50,6
3	АПУ	5678	13 100	130,7
4	КПУ	5360	4 500	-16,1
5	НДП	3767	4 610	22,4
6	“Батьківщина”	3371	11 330	236,1
7	ПРП	1790	4 570	155,3
8	СПУ	1480	7 200	386,5
9	СелПУ	1280	4 050	216,4
10	НРУ	1150	2 120	84,4
11	УНП	723	1 390	92,3
12	ПППУ	680	5 000	635,1
13	ПЗУ	494	13 000	2531,6
	ВСЬОГО	71973	126 150	75,3
	ВСЬОГО по партіям, що оприлюднили власну чисельність	80136	250540	212,6

Джерело: Запорізька область. Суспільно-політична ситуація // Офіційний сайт Запорізької облдержадміністрації // www.zoda.gov.ua

Тобто, лише у місцевих осередках СДПУ(О) та КПУ спостерігався відтік: -4 та -16%. І якщо у комуністів це можна було прив'язати до природного відтоку членів партії внаслідок їх похилого віку, то у соціал-демократів це стало результатом так званого „очищення рядів”. Викликане воно було наслідками виборчої кампанії 2002 р., коли в західних регіонах країни партія отримала голосів на підтримку менше, ніж декларували чисельність. Не вражали і темпи росту лав НДП. Колишня “партія влади” здавала позиції на загальнодержавному рівні, що, вочевидь, не могло не позначитися і на низових організаціях.

Хід передвиборчої кампанії 2006 р. вказав на існування значних особливостей в партійному секторі. Так, у регіоні, на відміну від загальнодержавних тенденцій, політичну боротьбу очолила СПУ. Організація соціалістів протягом літа – осені була в непримиренному протистоянні з обласним керівником представником „помаранчевого” табору Ю. Артеменком. Зміна Голови ОДА на Є. Червоненка зняла певну напругу. Проте не мобілізувала місцевих націонал-демократів. Як наслідок, партії, що склали виборчий список НСНУ на виборах до ВРУ, під час виборів до обласної ради йшли за самостійними списками.

Тенденція недотримання загальнодержавного формату розстановки політичних сил була притаманна й іншим. Учасники виборчого блоку „За Союз” взяли на озброєння методи НСНУ, і теж пішли на місцевих виборах окремими списками. Так само і в блоці ПОРА-ПРП. Не давала внутріпартійного спокою блокова сутність і зовні монолітним об'єднанням. „У Запорізькій області обласна організація РПУ(Стоянов) наполягає на самостійній участі у місцевих виборах. СДПУ(О), “Жінки за майбутнє” та партія “Центр” не виступають проти такого формату участі у виборах по місцевим радам та прохають вирішити питання позитивно” [10] – зазначалось в листі до керівника Центрального штабу блоку “Не Так!” у грудні 2005 р. У січні 2006 р. вже структурний підрозділ СДПУ(О) у м. Мелітополь прийняв рішення про вихід на місцевому рівні з ВБ „Не Так!”. Мотивували

есдеки свій крок наступним чином: „У зв'язку з тим, що Мелітопольська міська організація РПУ блокує формування виборчого списку кандидатів у депутати Мелітопольської міськради, бюро міськкому СДПУ(О) прийняло рішення про вихід її представників з координаційної ради виборчого блоку політичних партій „Опозиційний блок „Не Так!“ [11; 12].

Втім, вони не отримали згоди на таку „самодіяльність“. „Категорично заборонити Мелітопольській міській організації СДПУ(О) вихід із виборчого блоку „Опозиційний блок „НЕ ТАК!“ на виборах до місцевих рад 26 березня 2006 р. та зобов'язати керівництво міської парторганізації СДПУ(О) провести розстановку кандидатів у депутати Мелітопольської міської ради у виборчому списку у строгій відповідності з нормами представництва, зазначеними в п.9 Угоди загальнодержавного рівня.“ – зазначалося в рішенні „згори“ [13]. „Залізна дисципліна“ не врятувала есдеків від поразки на загальнодержавному рівні. Певною втіхою стало потрапляння до обласного парламенту. Хоча не цього очікували в штабах партії. Згідно документам поточного архіву Запорізького обкому СДПУ(О) за планом ця регіональна організація на виборах 2006 р. мала б мобілізувати 204 050 голосів виборців (цікаво, що організація звітувала про попереднє виконання цього плану).

Не лише цю політичну силу спіткала невдача. Отримані голоси, напевно, засмутили й інших політичних гравців. Адже на попередніх виборах вони отримували більшу підтримку (таблиці № 2,3) [9].

Різні результати мали й різні наслідки. За два роки в місцевих радах було створено десятки коаліцій та груп, що не відповідали формату виборчих блоків, завдяки яким ці сили потрапили в органи місцевого самоврядування. Зокрема, в Запорізькій обласній раді на базі списку блоку Н. Вітренко створено три групи, з фракцій ПРУ та партії „Віче“ виокремились групи „позафракційних“ [14]. А на базі знов таки регіоналів, але вже разом з комуністами, з'явилася сателітна молодіжна група „За нове Запоріжжя“ („ЗАНОЗА“) [15]. Більше того, внаслідок внутріпартійної сварки в ПСПУ протягом 2006–2007 рр. у регіоні паралельно існували три „незалежні“ одна від одної обласні організації. Врешті решт, рішенням ЦК ПСПУ ЗОО ПСПУ була ліквідована взагалі. Аналогічними, але менш радикальними, були дії запорізьких соціалістів. Вони ліквідували свою Мелітопольську організацію [16].

Таблиця 2

Результати виборів до ВРУ у Запорізькій області (1998–2002 рр.)

Блок або партія, що подолала 3% бар'єр на виборах до Запорізької обласної ради в 2006 р.	Склад блоку на загальнонаціональному рівні в 2006 р.	Отримала голосів в регіоні самостійно або в складі блоку	
		1998 р.	2002 р.
ПРУ	самостійно	10529	79561
Блок Наталії Вітренко “Народна опозиція”	ПСПУ	67843	52394
	“РУСЬ”	х	7807
“Народний Блок Литвина”	НП	30545	
	ВОЛ „Справедливість”	х	429
	УСелДП	1225	28330
Опозиційний блок “НЕ ТАК!”	СДПУ(О)	35374	107322
	ВПО ЖЗМ	х	38432
	РПУ	х	х
	ВО „Центр”	х	х
Блок Юлії Тимошенко	ВО „Батьківщина”	30791	23815
	УСДП	х	
Блок “НАША УКРАЇНА”	НСНУ	х	79677
	НРУ	36525	
	ПППУ	х	
	КУН	3581	
	УРП “Собор”		
	ХДС	16866	
КПУ	самостійно	334197	335616

Таблиця 3

Результати виборів до ВРУ та ЗОР (2004–2006 рр.)

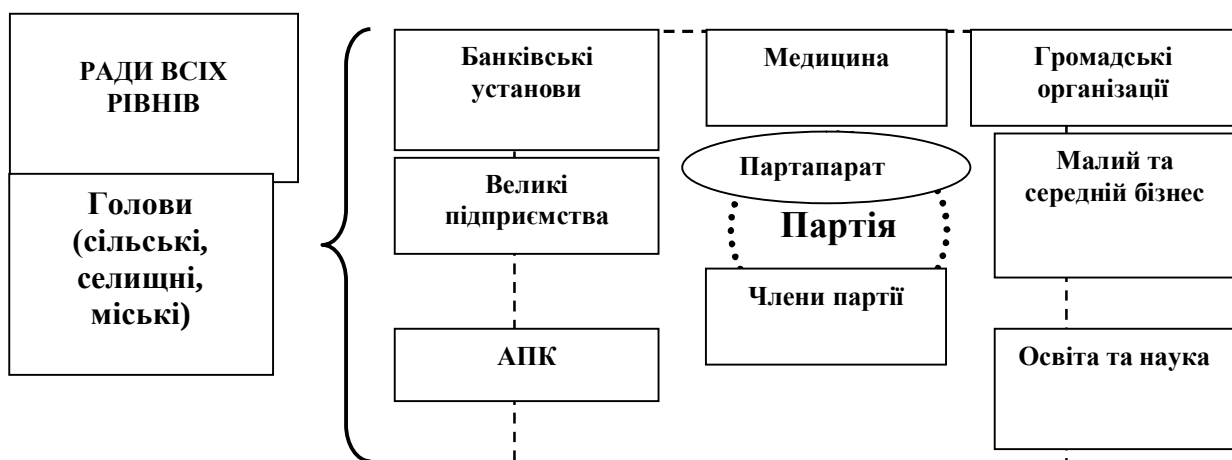
		Отримали партійні кандидати в І турі виборів Президента 2004 р.	Чисельність станом на 01.03.2006 р.	Отримали до ВРУ в 2006 р.	Отримали до ЗОР в 2006 р.
1 – 4. ВБ „НЕ ТАК!”	ВПО “Жінки за майбутнє”	х	40 460	16 342	38 377
	СДПУ(о)	х	25 000		
	Республіканська партія	х	13 000		
5	Партія регіонів	591 332	30 280	519 291	350 532
6	“Відродження”	х	20 580	5 796	11 814
7	Народна партія	х	13 100	20 806	33 388
8	ПЗУ	х	13 000	6 027	12 927
9	ВО “Батьківщина”	х	11 330	110 470	84 682
10 – 13. ВБ “НАША УКРАЇНА”	НСНУ	176 330	8 100	53 996	48 280
	ПППУ	13 138	5 000		12 740
	НРУ	х	2 120		х
	УРП “Собор”	х	2 020		х
14	СПУ	56 562	7 200	29 529	22 383
15	Партія пенсіонерів	х	5 250	3 180	12 805
16	НДП	х	4 610	4 545	7 470
17	“Реформи і порядок”	х	4 570	11 862	13 896
18	КПУ	93 773	4 500	54 121	42 879
19	Селянська партія України	х	4 050	3 135	5 425
20	“Трудова Україна”	х	3 180	1 065	3 636
21	УНП	х	1 390	3 370	4 062
22	ПСПУ	37 303	688	66 238	75 744

Менш успішні політичні сили одразу почали шукати причини невтішних результатів. Як приклад – СДПУ(О). Тут, на думку низової ланки партії, були винні керівники та невдала тактика блокування. Керівництво об’єднаних соціал-демократів, в свою чергу, винним вважало “...надміру роздутий партійний апарат”, який “...згодом почав працювати сам на себе, відокремившись від партійного активу. Структура поглинала все більше грошей, “видаючи на гора” все менший результат. Водночас відсутність результатів підмінювалася гарною звітністю, а часто-густо – відвертою брехнею... Для функціонерів нормою стало заробітчанство, коли жодний рух не здійснювався без грошей, а серед членів партії поширювалася апатія та зневіра” [17]. Інакше кажучи, і тут можна порадити за представників цієї сили. Винні були знайдені. Тепер їм залишилося “...провести у період з 1 липня 2006 р. по 1 січня 2007 р. перереєстрацію членів партії” та зі справжніми членами партії “...необхідно вже зараз розпочати підготовку до наступних президентських та парламентських виборів” [18]. Але ні 1 січня, ні 1 квітня СДПУ(О) так і не завершила розпочате. Результати перереєстрації стали прогнозовано невтішними для соціал-демократів. У Запорізькій області лише кожен десятий підтвердив своє членство, а серед депутатів, які позиціонували себе на виборах 2006 р. як есдеки, лише третина. Та й то згідно знов таки звітам. Виходить, мабуть, не „підступні вороги”, як це традиційно намагалися запевнити партії, стали причиною поразки? До того ж, їх “успішно” було поборено ще у 2005 р. Що дало право вже восени того ж року секретареві Запорізького обкому СДПУ(О) стверджувати, що “пішли пристосуванці, попутники, кар’єристи, кон’юнктурики або просто випадкові люди. Вважаю, що звільнення від баласту пройшло, що дало нам можливість не зупиняючись рушити вперед” [19].

Але попри життєдайні звіти, виборча кампанія 2006 була програна, а в 2007 р. взагалі застала зненацька соціал-демократів і вони не спромоглися взяти в ній навіть участі. Чому? „Тому що те, що ми робили “від дверей до дверей” – то повна дурня. А ці наші гасла про референдум, я знав, що вони провальні. Але ми туди вгнали стільки коштів, я боюсь навіть цифру називати. Тобто, ми

робили те, що не потрібно робити. Блок не потрібно було робити, референдумів оцих – російська мова і все інше не потрібно було робити, тому що це не було предметом виборів, це окрема тема. “Від дверей до дверей” не потрібно було робити, американців залучати було не потрібно і так далі. Так хто винуватий? Ми самі. Для чого я це говорю, для того, щоб ми більше цього не робили ніколи” – доповів делегатам XXI з’їзду СДПУ(О) літом 2007 р. Л. Кравчук [20].

Тобто, не там шукали причину своїх поразок сучасні українські соціал-демократи? Тоді що завадило цій та іншим партіям зайняти достойне, на їх переконання, місце на Олімпі влади. На нашу думку, основних причин дві. Перша – це наповнення списків партій, друга – статутна будова. Перша є прямим наслідком другої. Слабка партійна структура дозволяла складати списки виключно на обласному рівні, або ж „заходити в партії” представникам бізнесу. Останнє стало можливим завдяки саботуванню на законодавчому рівні норм закону про державне фінансування партій. Що й зробило їх заручниками великого капіталу. Це стає очевидним під час аналізу якісного та персонального наповнення списку партій. Офіційно партійні списки складалися за наступною схемою:

Громаді було презентовано монолітне об’єднання однодумців, яке не лише складається з членів партії, а й заради найповнішого представлення інтересів всіх верств залучає найкращих представників суспільства та бізнесу регіону.

Але дійсність була іншою. Не політичні партії слід розглядати в центрі цієї схеми, а великі та малі підприємства та управлінців усіх рівнів. Саме вони наповнювали так звані „прохідні частини” списків. Так, на 110 місць в обласному „парламенті” в списках 45 партій та блоків йшла понад тисяча керівників сотень ВАТ, ЗАТ, ТОВ, ПП, місцевих адміністрацій, голів рад та інших структурних підрозділів органів державної влади [21].

Так, у списку кандидатів у депутати Запорізької обласної ради від ВБ Н. Вітренко ми знаходимо керманіча ТОВ ВКФ „Ольф”, який декілька років тому був членом Бюро обласної організації СДПУ(О). Поруч з ним ідеї прогресивного соціалізму відстоював і представник ВАТ „Мотор Січ” Л. Анісімов. А керівники ЗАТ „Емонт” одночасно йшли і в списку даної сили під №9, і в списку БЮТ (№12). Своєю чергою, список бютівців мав потужну групу від ЗАТ ЗАЗ (№ 2,7,13,18), яка, напевно, про вся випадок, була „продубльована” у списках КПУ та СПУ.

Запорізькі комуністи, які ледве не отримали неприємного сюрпризу (за результатами жеребкування КПУ(о) та КПУ опинилися в бюлетені для голосування поруч), свій список наповнили не лише автомобілебудівниками, а й керманічами металургійного комплексу, зокрема ВАТ „Дніпроспецсталь”.

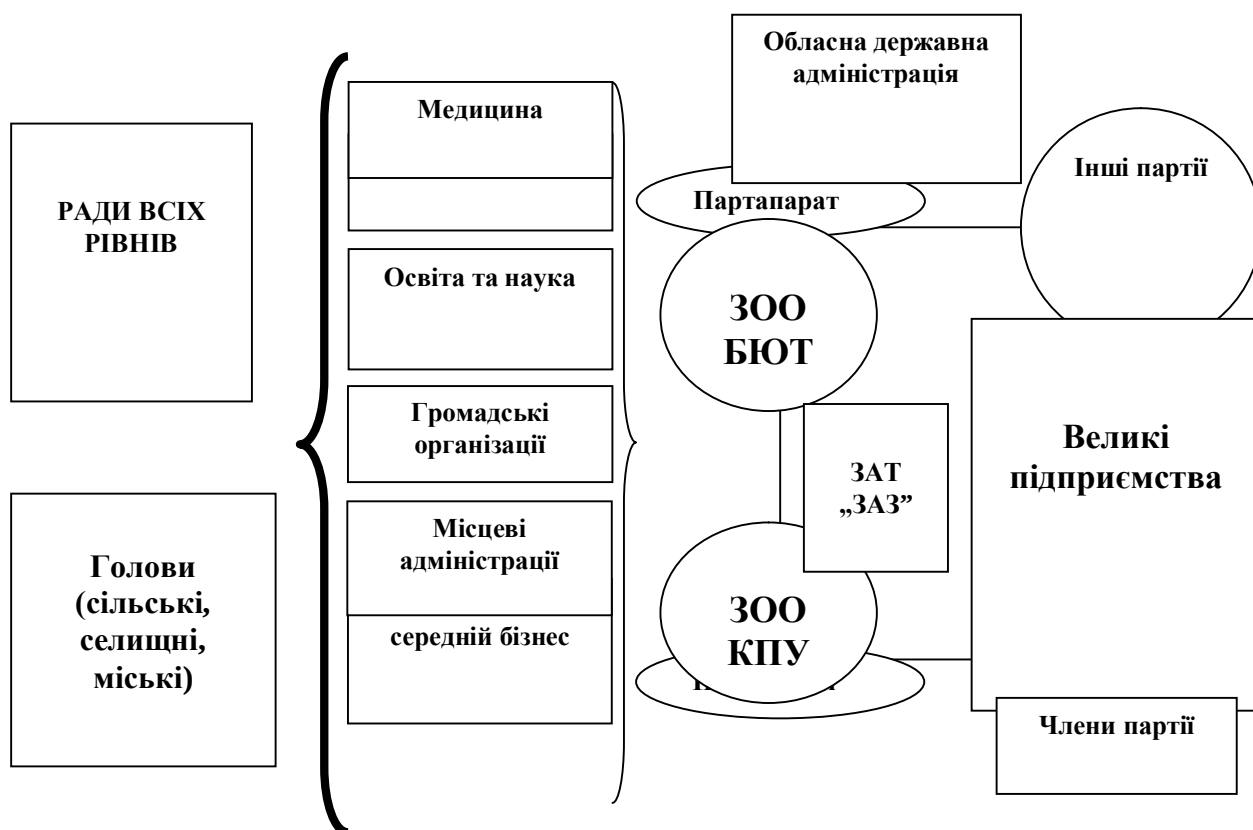
Представників ВАТ „Запоріжсталь” та керівників його філії ЗАТ „Пологівський олійно-екстракційний завод” ми можемо знайти і в списках керованої на той час Головою ОДА ЗОО НС „НУ”. В списках останньої були не лише голови місцевих державних адміністрацій (Бердянської, Оріхівської, Приморської, Приазовської, Токмацької), а й представники бізнесу – ПБК „Славутич”, ТД „Славія”, ВАТ „Азмол”, ВАТ „Запоріжвогнетрив”.

Тісними рядами йшли за списками нашоукраїнців і енергетики – представники ЗАЕС та ЗТЕС ВАТ „Дніпроенерго”. І, звісна річ, енергетичний блок був у списках ПРУ. Разом із керівниками портів, підприємств, громадських організацій, як то БФ „Патріот Запоріжжя”, члени якого є і в

списку ВБ „Запоріжжя – наше місто”, що потужно представлено бізнесменами краю. Деякі з них довгий час пов’язували політичне майбутнє з СДПУ(О). Принаймні поки вона не пішла в опозицію.

Наведені приклади не є свідченням політичної боротьби на підприємствах регіону. Це місцеве віддзеркалення загальнонаціональної тенденції тотального проникнення бізнесу в політичні партії. Процес, який розпочався ще наприкінці 90-х рр. XX ст., не був настільки очевидним при мажоритарній системі виборів. Жодна партія тоді не афішувала власних спонсорів. Та й вони найчастіше намагалися дистанціюватися від будь-яких політичних проектів.

Ситуація змінилася, коли мажоритарна система виборів була замінена пропорційною. Представники бізнесу змушені були обирати – з ким вони прийдуть у владу. В політичній боротьбі вдача примхлива. Не покладаючись на неї і продовжуючи традиції російського мецената Сави Морозова, сучасні підприємці намагалися бути якнайширше представленими в усіх можливих партійних списках. Реально політичні партії можна групувати, беручи за основу наступне схематичне зображення як типово:

Схематичне зображення взаємовідносин між партійною структурою та суб'єктами виборчого процесу на прикладі взаємоперехрещування списків БЮТ та КПУ до ЗОР

А тому не виникає питань, чому на базі ВБ Н. Вітренко в ЗОР створено декілька депутатських груп, а обраний за списками цієї сили В. Черленюх став головним суперником представника від ПРУ в боротьбі за посаду Голови облради. Він отримав активну підтримку з боку члена фракції НС “НУ” Голови ЗОДА і непримиренну опозицію від власної політичної сили. Принаймні від тієї частини, що має відношення до ВАТ „Мотор Січ”. За кандидатуру В. Черленюха віддали голоси 44 депутати зі 118 [22]. Навіть якщо скласти кількість мандатів БЮТ та НУНС, як представників „помаранчевої” сили в регіоні, отримаємо 22. Де взялися ще 22 – таємниця. Навіть за умови абстрактної і теоретичної арифметики з 6 мандатами НБЛ, 5 „Віче” та 6 з групи „Русь”.

У цьому ж руслі стає „зрозумілою” і логіка надання політичній силі, що набрала 3,8% та 7 мандатів, посад заступника голови облради та керівників 2 комітетів. Завдяки цьому ВБ „Не Так!” отримав 13% від загальної кількості керівних посад. Понад 50% комісій очолили члени ПРУ, яка на виборах отримала підтримку лише 35% виборців. Особливості бонусного розподілу мандатів дозволили отримати регіоналам 60 зі 119 мандатів. Тобто, доцільність та арифметика переборює політичні мотиви. Якщо взагалі можна казати про їх наявність у регіональних діячів у їх повсякденній діяльності.

Але така ситуація могла статися лише як наслідок слабкості самих партійних структур як організацій. Це викликано вже внутріпартійними проблемами внаслідок вибору хибної, на нашу думку, моделі статутної будови організації.

Так ПРУ, СДПУ(О), ПСПУ, СПУ, КПУ створили партійні структури за наступною загальною схемою: Центральний керівний орган (всеукраїнська ланка керівництва) – Обласний комітет, Київський та Севастопольський міські комітети (територіально-адміністративна керівна ланка середнього рівня) – Районні та Міські комітети (місцева керівна ланка низового рівня) – Первинні осередки – Члени партії. Тобто, за основу було взято структурну будову КПРС, створену виключно для утримання влади шляхом тотального контролю. Тому сучасні політичні партії в практичній діяльності і зіштовхнулись з рядом труднощів управління, які ставлять під загрозу можливість свідомо-контрольованого виконання перебраних на себе державних повноважень та політичних зобов'язань.

Головною питанням, на нашу думку, стало те, що певні політичні сили, взявши за основу таку будову, не прийняли до уваги того, що подібного типу партійна організація може бути ефективною лише в тоталітарній системі, де багато питань внутріпартійних взаємозв'язків базових елементів знято через норми так званого демократичного централізму. Проблеми для партій виникають вже на рівні функціонування вертикального зв'язку обласний комітет – міський комітет обласного центру. Суть конфлікту полягає в тому, що фактично в партійній організації області існують дві самодостатні організації – обласна, згідно статуту, та міська, міста, обласного центру, згідно статуту і реаліям життя. Він загострюється, коли в силу певних обставин обком партії знаходиться не в обласному центрі. Так, Запорізький обком ПСПУ знаходився в м. Мелітополь. Суперечки між обкомом та Запорізьким міськкомом призвели в 2006 р. до розпуску спочатку обласної організації ПСПУ, а далі й деяких районних та міських організацій. Статутна будова зазначених політичних партій приховує потенційний конфлікт також на рівні: міська організація міста обласного підпорядкування – районна організація сільського району, АТО області.

Ще одним з наслідків переходу до пропорційної системи виборів стало фактичне подрібнення партійної мережі на три паралельні структури. Це пов'язано, в першу чергу, з одночасними виборами до ВРУ та місцевих рад.

У підсумку цілі різнорівневих підрозділів не співпадали. Це призвело до того чи іншого рівня децентралізації, який посилювався результатами виборів – перемогою або поразкою на кожному з трьох рівнів виборів.

Як бачимо, в ПРУ, СДПУ(О), ПСПУ, СПУ, КПУ Статутом закладені лінії потенційного конфлікту, нівелювання яких можливе лише авторитарними методами керівництва. Це призводить до нестійкості організації внаслідок великої залежності від лідера обласної партійної ланки.

Таким чином, за результатами виборів 2006 р. через невідповідність статутної будови ПРУ, ПСПУ, СДПУ(О), СПУ, КПУ та фактичної структури періоду виборів ці сили зіштовхнулись з проблемою організаційної децентралізації. У випадку з ПСПУ, СДПУ(О), КПУ, СПУ наслідком стала втрата політичного впливу на суспільство. Крім того, копіювання статутних положень КПРС призвело до створення внутрішньо нестійких утворень, що б'є по ефективності діяльності партій взагалі. Системність внутрішніх протиріч не дозволяє партійним структурам стати з'єднуючою ланкою між громадянами та владою. Проблема залишалась би суто внутріпартійною, якби не підвищення ролі останніх згідно політичної реформи. Тепер вони визначають подальший розвиток українського суспільства.

Іншими словами, прийняття положень політичної реформи об'єктивно підвищило рівень впливу політичних партій на всі сфери життя суспільства. Це змінило шляхи (напрямки) звернень громадян з метою вирішення особистих проблем в їхній бік. Будова ж політичних партій в Україні не дозволяє громадянам (виборцям) реалізувати конституційне право на владу і, що головне, задовольнити свої потреби через ці структури. Таке протиріччя між прагненнями громадян розв'язати ті чи інші питання за допомогою політичних партій і неможливістю цього внаслідок об'єктивної будови партій нівелює значення останніх. В свою чергу, поєднання шляхів (напрямків) вирішення проблем громадян через державні установи з кадровим наповненням цих установ політичними партіями призводить до підвищення значущості окремих членів партії на фоні об'єктивного зниження впливу партійних організацій в цілому. Всі вищезазначені тенденції закріплюються та посилюються як законодавчою базою України, так і статутними положеннями політичних партій. Що зводить їхні функції до забезпечення під час виборів „проїзного квитка” в ради всіх рівнів тим чи іншим конкретним особам. Ситуація, що об'єктивно складається в секторі партійно-політичного життя, може стати вироком для демократичного розвитку країни.

Таким чином, виборчі кампанії 2004–2006 рр., під час яких визначальну роль було відведено партіям та їх лідерам, призвели до фактичної руйнації місцевих організацій політичних партій та

фактичного перетворення їх з об'єднання однодумців в бутафорні організації, єдина мета яких створення ілюзії існування політичних партій як загальнонаціональних та всеохоплюючих. Останнє ж, в свою чергу, дозволяє формувати всю вертикаль влади згідно уподобань та потреб тих чи інших керманів країни, реальних або ж удаваних.

Джерела та література

1. Бакунин М. Философия. Социология. Политика. – М., 1989.
2. Саміло Г. Правові засади становлення та розвитку політичних партій в Україні з кінця XIX ст. до 2001 р. (на матеріалах Запорізького регіону). Автореф. дис. .. канд. юрид. наук: 12.00.01 / Національний ун-т внутрішніх справ. – Х., 2004.
3. Турченко Ф. Самостійницький транзит Запорізької партійно-радянської номенклатури 1991 р. // Наукові праці історичного факультету Запорізького державного університету. – Запоріжжя, 2008. – Вип. XXIII: Політична еліта в історії України.
4. Турченко Ф. Українська незалежність в контексті антитоталітарних революцій кінця 80-х років XX століття. // Наукові праці історичного факультету Запорізького державного університету. – Запоріжжя, 2008. – Вип. XXIV: Соціальні та національні чинники революцій в Україні: проблеми взаємовпливів.
5. Політичні партії України напередодні парламентських виборів: стан і тенденція // Національна безпека і оборона. – 2001. – №12.
6. Рік діяльності нової влади // Національна безпека і оборона. – 2005. – № 12.
7. Якименко Ю. Партийная структуризация на местах во многом имела искусственный характер. Центр Разумкова // <http://razumkov.org.ua/article.php>
8. Регіональні особливості ідейно-політичної орієнтації громадян України в контексті виборчої кампанії 2006 // Національна безпека і оборона. – 2006. – № 1.
9. Вибори. Офіційний веб-сервер ЦВК // <http://www.cvk.gov.ua>
10. Докладная Руководителю Центрального избирательного штаба блока "Оппозиционный блок НЕ ТАК!" Загороднему Ю.И. 28.12.2005 г. // Поточний архів ЗОК СДПУ(О).
11. Докладная Координационному Совету Избирательного блока политических партий "Оппозиционный блок "Не Так!" от секретаря Мелитопольской городской партийной организации СДПУ(о) // Поточний архів ЗОК СДПУ(О).
12. Постанова позачергового бюро Мелітопольського міського комітету Соціал-демократичної партії України (об'єднаної) від 31 січня 2006 року "Про винесення питання на V конференцію Мелітопольської міської організації СДПУ(О) про прийняття участі в місцевих виборах в якості самостійного суб'єкту виборчого процесу" // Поточний архів ЗОК СДПУ(О).
13. Рішення №4 Запорізької обласної Координаційної Ради виборчого блоку обласних організацій політичних партій Соціал-демократичної партії України (об'єднаної), Всеукраїнського політичного об'єднання "Жінки за майбутнє", Політичної партії "Всеукраїнське об'єднання "Центр", Республіканської партії України" // Поточний архів ЗОК СДПУ(О).
14. Сайт Запорізької обласної ради. Депутатські фракції та групи. Позафракційний // http://www.rada.zp.ua/fraction_out.php?14
15. Сайт Запорізької обласної ради. Депутатські фракції та групи. Група "За нове Запоріжжя" // http://www.rada.zp.ua/groupe_out.php?5
16. Постанова Політичної Ради СПУ про розпуск Мелітопольської міської організації СПУ Запорізької області // Товариш ПЛЮС. – 2006. – №48.
17. Концепція розвитку партії – Що сталося? Що робити? Як це зробити? // Поточний архів ЗОК СДПУ(О).
18. Постановление расширенного заседания бюро Запорожского обкома СДПУ(О) 5 августа 2006 года "О ходе работы по перерегистрации членов партии в соответствии с Постановлением Политбюро СДПУ(О) от 12 июня 2006 года "О критериях оценки реальной численности членов партии" // Поточний архів ЗОК СДПУ(О).
19. Доклад "О социально-экономической и общественно-политической ситуации в Запорожской области и подготовке к выборам 26 марта 2006 года". Протокол конференции ЗОО СДПУ(О) от 26 ноября 2005 года. // Поточний архів ЗОК СДПУ(О).
20. Виступ Л. Кравчука на XXI з'їзді СДПУ(О) 27.07.2007 р. Стенограма // Поточний архів ЗОК СДПУ(О).
21. Сайт Запорізької обласної ради. Новини. Лютий-березень 2006 р. // <http://www.rada.zp.ua/news.php>
22. Самійленко І. Запоріжжя – з новим головою // Голос України. – 2006. – червень.

Summary

In clause the author considers selective campaigns of 2004–2006 and their influence on political parties of area.